

нечіткої логіки. В даному випадку цей підхід дозволить аналізувати та врахувати значну кількість чинників, які впливають на прийняття рішення щодо розподілу вагонів між категоріями поїздів та позбутися дії суб'єктивних факторів на прийняття рішення.

УДК 656.212:656.225

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАГОНІВ РІЗНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ ПРИ ПОБУДОВІ МОДЕЛІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ УКРАЇНИ

*Данько М.І., д.т.н., професор,
Ломотько Д.В., д.т.н., професор,
Кулешов В.В., к.т.н. доцент (УкрДАСТ)*

1 лютого 2012 року створена дочірня структура ДП «Український транспортно-логістичний центр». У 2012 р. планується утворити єдиний господарюючий суб'єкт - державне акціонерне товариство «Укрзалізниця», на яке покладено ряд важливих завдань з метою підвищення ефективності керування власним рухомим складом і зниження фінансових витрат, що пов'язані з розподілом порожніх вагонів.

В дійсний час в Україні доля власних вагонів складає більше 65% від загального парку вагонів, на мережі держав СНД та Балтії - около 77%, а в Росії - близько 90%. ВАТ «Перша вантажна компанія» у 2012 р. перейшла до самостійного керування парком піввагонів.

Пріоритетним напрямком технічного реформування залізничного транспорту України є зміна технологій, систем взаємодії з користувачами залізничних послуг та застосування нових інструментів управління доставкою вантажу. Причини вдосконалювання технології перевезень вантажними вагонами різної форми власності на залізницях України обумовлена тим, що на інфраструктурному просторі відбувається взаємодія великої кількості учасників ринку: залізниць, операторів перевезень, власників рухомого складу, вагоно-ремонтних підприємств, що потребує від власника інфраструктури координації всіх учасників перевізного процесу на базі однакових вимог по організації руху.

Ефективне керування парком різних власників дозволить поліпшити планування перевізного процесу, застосування маршрутизації вантажних перевезень, попутного завантаження, виконання здвоєних операцій.

При реформуванні слід підвищити рівень

маршрутизації перевезень з 45% до 70%, що дозволить знизити витрати від переміщення порожніх вагонів на 15%.

Однією з основних задач реформування залізничного транспорту України є мінімізація експлуатаційних витрат у залізничному вузлі. Розглянута технологія перевезень на ланцюгах „вхідні дільниці – сортувальна станція – вантажна станція – під'їзні колії” та навпаки „під'їзні колії – вантажна станція – сортувальна станція – вихідні дільниці”. Запропонована модель функціонування транспортних систем на залізницях України стохастичного програмування з цільовою функцією, яка, в свою чергу, є функціоналом. Розрахунки цільової функції мають відповідні обмеження: за кількістю колій, маневрових локомотивів, парку вагонів різних власників, маси поїзду, місткості вантажних пунктів за умовами сумарної імовірності та експлуатаційних витрат.

Функціональні цілі при цьому будуть, порівняно з типовою технологією роботи залізничного вузла, поширені і враховуватимуть добові експлуатаційні витрати внаслідок тривалості знаходження вагонів на станції; економію при більш ранньому відправленні сформованих поїздів; витрати від затримки поїздів на підходах до станції; витрати на допоміжний пробіг локомотивів з бригадами; використання інфраструктури залізничних транспортних систем.

УДК 330.341.1:656.2

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО ТА РИНКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Дейнека О.Г., д.е.н., професор (УкрДАСТ)

Проведення структурних перетворень в економіці України не є можливим без урахування світового досвіду та тенденцій міжнародного розподілу праці. Для більшості наукомістких галузей цивільної промисловості технологічна деградація стала практично невідвратною. Нажаль скрутне становище відбувається у галузях промисловості, які мають визначити економічне зростання. Звернення військових замовлень у загальному машинобудуванні супроводжувалось невдалими спробами використати інтелектуальний та виробничий потенціал оборонного комплексу для випуску цивільної продукції. Як наслідок - відбувся занепад оборонного комплексу та втрата їм пріоритетних науково-технічних позицій. Катастрофічно знизився технічний рівень засобів виробництва у паливно-енергетичному комплексі,

про що свідчить стрімке зростання витрат умовного палива та електроенергії на виробництво промислової продукції. Це також пов'язане зі зниженням обсягів виробництва у галузях-споживачах енергії та палива, у зв'язку з чим зростають умовні паливо- та енергоємність. Нажаль, досить повільно відбувається зміна поколінь технологічних процесів у хімічному комплексі. Не відповідає сучасним вимогам технічний рівень зразків нової техніки у важкому, енергетичному, транспортному та сільськогосподарському машинобудуванні України. В цілому динаміка скорочення промислового виробництва свідчить про наявність структурних диспропорцій у промисловості. Вже сьогодні галузева структура української економіки більш схожа на економіку колоніального типу, що характеризується орієнтацією на ввезення із-за кордонів готової продукції та експортом сировини.

Нажалі, не відбуваються позитивні зміни і в інвестиційній політиці щодо формування майбутньої структури промисловості, виникло болісне порушення коопераційних зв'язків у галузях і регіонах. Матеріальне виробництво і фінансові ринки опинились у ситуації відокремлення. Держава досі не визначилась з пріоритетами розвитку базових галузей економіки, що коштувало агропромислому комплексу повним розвалом. Внаслідок відмови держави від фінансової підтримки базових галузей, що визначають науково-технічний прогрес в економіці, виникли цінові диспропорції. Перерозподіл ресурсів зі сфери накопичення до сфери споживання не супроводжується відповідним зростанням доходів населення, що веде до різкого якісного зниження науково-технічного потенціалу економіки і, нажалі, не супроводжується зростанням реальної вартості праці та підсиленням її мотивації.

Проте, інновації - це необхідна умова розвитку виробництва, підвищення якості і кількості продукції, появи нових товарів і послуг. Як відомо, в ринкових умовах інновації мають охоплювати всю економіку включаючи продуктивні сили (засоби виробництва, навчання працівників) і виробничі відносини (форми і методи управління, поділу, спеціалізації і кооперації праці).

Головною метою інноваційної політики держави має бути створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку і використання науково-технічного потенціалу, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоспроможної продукції.

Інноваційна активність на макrorівні обумовлена економічним і науково-технічним

потенціалом країни, духовним станом суспільства, його спроможністю сформулювати національну інноваційну доктрину, стратегію науково-технічного розвитку, визначити напрямки і форми інноваційної політики і форми інноваційної політики, сконцентрувати ресурси на її реалізацію.

Структурна політика України має бути розроблена у рамках загальної програми виходу економіки країни з кризи. Вона базується на наступних концептуальних засадах:

- державі доцільно ретельно регулювати структуру ВВП, галузеву структуру, макропропорції. Стабільність, передбачуваність, створення стимулів зростання виробництва - це є пріоритетними задачами. Підвищення завантаження виробничих потужностей, відновлення економічних зв'язків, позбавлення підприємствами тих прав, якими вони не здатні цивілізовано користуватися. Метою стратегічних змін в економіці має бути її ефективність і зростання динамічності;

- доцільно забезпечити гнучке сполучення ринкових та протекціоністських заходів. Адже ринок є нейтральним до довгострокових національних проектів. Саме держава зобов'язана виступити гарантом збереження базових галузей економіки на основі селективного підходу, оцінці пріоритетності, ефективності або збитковості виробництва за умов його згорання, а також у ситуації коли підприємство стає банкрутом. Доцільно здійснювати перехід до політики стимулювання попиту;

- на обсяги виробництва і на його технічний і якісний рівень негативно впливає диктат. Тому, державою не мають заохочуватися горизонтальні злиття, які підсилюють монополістичні тенденції. Разом з тим, вертикальні злиття необхідно стимулювати. Останні забезпечують ефективність роботи товаророзподільчої мережі;

- нажалі, державні структури і, насамперед, уряд виявляють майже повну байдужість до науки і освіти. Сьогодні вкрай необхідно переглянути відносини з наукою, надати їй фінансової, організаційної та суспільної підтримки. Мабуть, необхідно ввести жорсткий відсоток відрахувань на науку і освіту;

- у короткий термін доцільно створити правову основу ефективної податкової бази у країні;

- доцільно звернутися до практики розробки перспективних планів і прогнозів розвитку народного господарства на якісно новій основі. У прогнозах і планах розвитку країни на 5-10 років поряд з іншими макропоказниками важливе місце мають зайняти структурні параметри. Названі плани повинні містити майбутню модель структури народного господарства, яка б відповідала критеріям економічної безпеки України.